

Spuitmachinepark is gemiddeld 24 jaar oud

Dit jaar werd in België al de tiende driejaarlijkse keuringscyclus voor spuittoestellen opgestart (2023-24-25). Tijd om de evolutie van het spuitmachinepark te schetsen voor wat de veldspuiten betreft.

Tom Destoop, verantwoordelijke Mechanisatie

Algemene tendensen

Tabel 1 toont duidelijk dat het aantal veldspuiten door de jaren heen afneemt, maar we zien wel een minder sterke daling van het aantal toestellen in de negende cyclus dan in de achtste cyclus. Vermoedelijk is het grootste effect van de verstrengde wetgeving uitgewerkt (verplichting anti-drup, driftreducerende doppen of fytolicensie). Wat opvalt, is dat ons machine-

park gemiddeld genomen 24 jaar oud en dus wat verouderd is. Naast elke nieuwe spuit, staat dus een spuit van 48 jaar oud. In de praktijk is dit natuurlijk niet helemaal correct. We zien vooral nog veel spuiten uit de jaren 90. Verder kunnen we zien dat de gemiddelde werkbreedte van de toestellen met bijna 4 meter is gestegen, wat bij de huidige schaalvergroting van de landbouwbedrijven een normale evo-

lutie is. Toch is de totale spuitboombreedte met goed 13% gedaald doorheen de jaren. Dit wijst enerzijds op een efficiënter gebruik van elk spuittoestel (meer oppervlakte per spuittoestel) maar anderzijds ook op het dalende landbouwareaal in Vlaanderen. De totale spuitboombreedte is in vergelijking met de achtste cyclus wel min of meer stabiel gebleven. Naast de werkbreedte kende ook de gemiddelde tankinhoud een duidelijke stijging van minder dan 800 liter tot bijna 1400 liter. Voor de werkbreedtes 12 tot 15/16 en 18 meter worden gelijkaardige aantallen genoteerd van ongeveer 1400 toestellen. Met meer dan 1600 stuks vormen

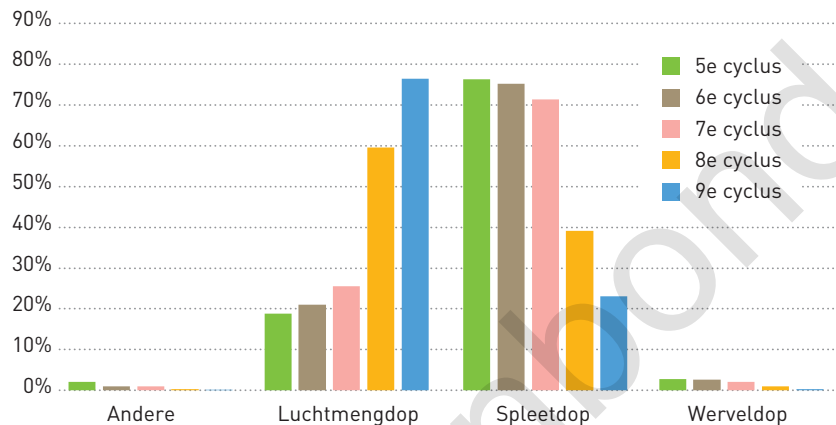
de spuiten van 21 meter de grootste groep. Verder zijn ook 24, 27 en 33 meter-toestellen vrij populair. Voor wat de zeer grote werkbreedtes betreft, zijn er 97 toestellen van 39/40 meter en 15 met een werkbreedte van 45 meter, de grootste werkbreedte die op dit moment gekeurd wordt in Vlaanderen. Aangezien in de keuringssoftware pas vanaf 2008 alle dopgegevens worden bijgehouden, zijn er wat doptypes en maten betreft maar gegevens beschikbaar voor de laatste vijf cycli. Toch kan op basis hiervan reeds een duidelijke trend worden vastgesteld. Vooreerst zien we in figuur 1 dat het gebruik van werveldoppen op veldspuiten langzaam volledig uitdooft. Dit kunnen we enkel toejuichen aangezien werveldoppen niet thuishoren op een veldspuit vanwege hun kegelvormige spuitbeeld, met een slechte vloeistofverdeling als gevolg. De klassieke spleetdop verliest nu zeer snel terrein op de luchtmengdop. Met de invoering van de verplichting in Vlaanderen om binnen de IPM-lastenboeken enkel nog driftreducerende doppen te monteren met minimaal 75% driftreductie is dit uiteraard logisch. Vanaf 2026 wordt dit trouwens 90% driftreductie binnen IPM.

Een ander interessant gegeven zijn de gebruikte dopmaten in Vlaanderen. De rode ISO-dopmaat is nog steeds de meest gebruikte, op de voet gevolgd door blauw (samen 77,5%). Dit betekent dat de gangbare spuitvolumes in Vlaanderen zich situeren tussen de 200 en 300 liter/ha.

Technische opmerkingen

Tijdens de keuring worden de vastgestelde gebreken onderverdeeld in drie categorieën. Een eerste categorie zijn de afkeuringen die binnen de drie maanden moeten worden hersteld. De tweede categorie zijn gebreken die tegen de volgende keuringscyclus moeten hersteld zijn, en een laatste categorie zijn de niet-bindende, raadgevende

Figuur 1. Gebruikte doptypes periode 2008-2022

Tabel 1. Evolutie veldspuiten in Vlaanderen

	Aantal veldspuiten	Gemiddeld bouwjaar	Gemiddelde tankinhoud (liter)	Gemiddelde spuitboom-breedte (m)
1e cyclus (1996-97-98)	13.199	1986	792	15,4
2e cyclus (1999-00-01)	12.271	1987	864	16,2
3e cyclus (2002-03-04)	10.932	1989	906	16,2
4e cyclus (2005-06-07)	11.379	1990	967	16,8
5e cyclus (2008-09-10)	10.340	1993	1086	17,5
6e cyclus (2011-12-13)	10.640	1993	1114	17,7
7e cyclus (2014-15-16)	10.343	1995	1188	18,1
8e cyclus (2017-18-19)	9430	1997	1292	18,7
9e cyclus (2020-21-22)	9227	1999	1395	19,1

Tabel 2. Procentueel aandeel klasse I-afkeurgronden negende cyclus (2020-21-22)

Vervang de defecte manometer	18,6%
Herstel de lekken	18,6%
Vervang de versleten doppenset door nieuwe doppen	13,1%
Herstel of vervang de beschadigde sluitkleppen van het regelsysteem	11,4%
Verwijder de stoornis in de voedingsdarm	8,1%
Sensoren ijkten (snelheid/druk/debiet) of vervang de defecte onderdelen	7,5%
Herstel of vervang de drukregelaar	6,0%
Recht de spuitboom in het horizontale vlak	4,6%
Monteer een anti-drupsysteem op je spuittoestel	3,5%
Vervang het gescheurde luchtklokmembraan	2,3%
Overige	6,3%

Mechanisatie

opmerkingen. Ongeveer 12% van de aangeboden spuittoestellen werd afgekeurd.

In tabel 2 is te zien dat afkeuringen voor manometer, doppen en lekken, gezamenlijk goed zijn voor ongeveer de helft van alle afkeuringen. Nochtans kunnen deze afkeuringen perfect worden vermeden aangezien de keuringsdienst toestaat om een reserve doppenet en/of manometer los mee te brengen naar de keuring (te melden bij aanvang van de keuring). Bij een afgekeurde gemonteerde doppenet en/of manometer kan het toestel direct worden goedgekeurd met het reservemate-

riaal, op voorwaarde dat het defecte materiaal vrijwillig wordt achtergelaten op de keuring. Ook grote lekken (18,6%) kunnen gemakkelijk worden opgespoord door het toestel stationair te laten spuiten bij 4 bar en grondig te observeren op lekkages.

Op de vierde plaats vinden we problemen met afsluitkleppen terug (11,4%). Dit valt opnieuw eenvoudig zelf te controleren door het toestel te laten spuiten en na te gaan of alle kranen correct afsluiten (hoofdkranen en sectiekranen).

Verder zijn er nog een aantal minder frequent voorkomende afkeurgronden

terug te vinden in het overzicht. De zes belangrijkste zijn echter verantwoordelijke voor ongeveer 80% van de afkeuringen en kunnen mits een controle vooraf of door de aanschaf van reservemateriaal perfect worden vermeden. Voor de klasse II-gebreken zien we vooral problemen met kleinere lekken (27%), scharnieren (19%) en slecht werkende anti-drupsystemen (15,5%). Wacht niet om ook deze kleine lekken te verhelpen tegen de volgende keuring. Je toestel zou dan namelijk nog drie jaar, weliswaar beperkt, lekken. Te slappe scharnieren kunnen bij stuurcorrecties zorgen voor een te sterk zwiepende spuitboom, met als gevolg plaatselijke over- en onderdoseringen. Vandaar de nodige aandacht die hier op de keuring aan besteed wordt.

Veel afkeuringen kunnen vermeden worden!

Tot slot

Alhoewel velen de keuring vooral als een verplichting beschouwen, zorgt deze verplichting er wel voor dat elke eigenaar van een spuittoestel toch zeker één keer om de drie jaar zijn toestel grondig moet (laten) nazien. Op de keuring worden de (grote) problemen gedetecteerd, en op het keuringscertificaat wordt interessante informatie meegegeven die kan leiden tot een efficiënter en duurzamer gebruik van gewasbeschermingsmiddelen met een correct werkend spuittoestel. Vanaf 1 april zal de keuring duurder worden. De oorsprong hiervan vinden we in een nieuw Koninklijk Besluit (KB). Daarnaast verwachten we nog een tweede nieuw KB met impact op de keuring. Zodra de concrete info beschikbaar is, komen we hierop terug. ■

Hoewel 77% van onze spuiten gedragen spuiten zijn, stijgt het aantal getrokken en zelfrijdende exemplaren snel.

Meer info online

Op de website keuringspuittoestellen.ilvo.vlaanderen.be/nl vind je heel wat info terug waaronder:

- **Tabblad aangiftes** Via deze tab kan je alle aangiftes, verkopen, aankopen en buitengebruikstelling doorgeven;
- **Tabblad keuringslocaties** Hier kan je zien waar alle testcentra zich in Vlaanderen bevinden. Wanneer je naar een ander testcentrum wenst uitgenodigd te worden, kan je dit telefonisch of per mail doorgeven (keuringspuit@ilvo.vlaanderen.be);
- **Tabblad formulieren** Onder deze link is de huidige Belgische wetgeving keuring spuittoestellen te vinden en eveneens een aantal beschrijvende artikels omtrent de keuring.

© BRON: DIENST KEURING SPIUITOESTELLEN ILVO